Z današnjo številko pa so tudi naši ljudski odri dobili prijetno noviteto, veselo trodejanko »Kmečki teater«, ki bo šla gotovo v kratkem preko vseh naših odrov. Zahtevajte še danes brezplačno na ogled eno številko! Pišite na naslov: »Naš val«, Ljubljana, Gajeva ul. 8.

KOMENTAR ZAKONA O NARODNIM ŠKOLAMA.

od 5 dec. 1929 godine sa izmenama i dopunama od 7 jula 1930 god. Izradili Branislav J. Todorović, pravni referent Min. prosvete i Adam M. Bogosavljević, sekretar Min. prosvete. Cena broš. 33 Din.

Oba pisca nam garantirata, da je komentar k šolskemu zakonu dovolj avtentičen in dovolj jasna razlaga poedinih morda še nejasnih členov. Na podlagi tega komentarja je šele postal šolski zakon toliko razumljiv, da se ga z lahkoto uporablja. Komentar jemlje v obzir vse razne druge zakone, ki imajo količkaj zveze s šolskim, ravno tako pa so v komentarju upoštevane in deloma dobesedno navedene vse naredbe in odredbe ter vsi odloki min. prosvete, ki šolski zakon dopolnjujejo ter razlagajo in dajejo natančnejša navodila za izvajanje posameznih členov. Dokler ne dobimo k šolskemu zakonu potrebnega poslovnika, nam pomaga k njegovemu umevanju in pravilnemu tolmačenju edino tak komentar.

Zaradi tega knjižica ne sme manjkati na nobeni mizi šolskega upraviteljstva, neprecenljiva pomoč pa bo tudi vsakemu učitelju, če se le količkaj zanima za pravno stran svoje službe. Knjižico ima na zalogi Knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

Osebne zadeve

—i **Upokojena** je bila **Mazi Ida**, učiteljica iz Ljubljane in **ne Ana**, kakor je bilo pomotoma objavljeno v zadnjem »Učit. tovarišu«, kar objavljamo na izrecno zahtevo imenovane tovarišice.

Učiteljski pravnik

—§ **Novinci — nastop službe — prejemki. Važno!** Oseba, ki je sprejeta v državno službo, **se mora javiti na službo v 15 dneh** po dnevu obvestitve o sprejemu v državno službo, drugače se smatra kot nesprejeta. — **Prvi prejemki** teko uslužbencu po § 30. ur. zakona od **1. dne naslednjega meseca** po dnevu nastopa službe (javljenja na službo), pa najsi je nastopil službo prvi ali zadnji dan v mesecu. — V poslednjem času se obračajo na sekcijo tovariši (-ce) novinci (-ke) s prošnjami za posredovanje, da bi se jim nakazali prvi prejemki iz drž. blagajne že s 1. dnem onega meseca, v katerem so nastopili službo, **četudi so jo nastopili dne 1. v mesecu.** Svoje prošnje utemeljujejo, češ, **da niso mogli prej nastopiti drž. službe**, ker so bili **razrešeni brezplačne prakse z zadnjim dnem v mesecu.** — Prizadetim tovarišem (-icam) sporočamo, da v tem primeru ne moremo podvzeti pri oblastih nobene intervencije, ker glede prvih prejemkov so točna določila v zakonu samem, — pač pa dajemo k temu za bodoče nastopne smernice. — Učit. abiturjent, ki ima podporo iz bednostnega fonda in opravlja kako delo, **lahko** brez predhodne razrešitve zapusti svoje mesto — zlasti v primeru, ko dobi obvestilo o sprejemu v drž. službo; se razume pa, da obvesti o odhodu starešino urada, pri katerem je na delu. V. G.

—§ **»Pohod« št. 38 razpravlja tudi o uradniških (učiteljskih) zadevah.** »Dvojno zaslužkarstvo je le tedaj, če ima ena oseba dva zaslužka. Vsi 1. maja prizadeti imajo le en zaslužek, svojo plačo, ali pokojnino. — Trgovec, obrtnik ali njegova žena ima lahko poljubno število filialk, hišni posestnik ima lahko več hiš. Ni otvoril podružnice, ker ni mogel z obiteljo živeti, hišni posestnik ni zidal druge, tretje hiše, ker jo rabi zase, ampak, da si poveča dohodke in premoženje, a ni 1. maja ničesar prispeval. Uradnikova žena bi bila gotovo raje samo gospa in bila doma, a služi po večini le, ker drugače živeti ne more; otroci žive pri starših, da lažje shajajo. Najhuje so prizadete upokojenke, ki so po zakonu pridobile pokojnino po 30-, 25-letnem službovanju in sedaj se jim je vzelo del premoženja. Šestdesetletne gospe ne morejo opravljati vseh domačih del, saj jih niso bile vajene, dekle pa ne morejo več plačevati. — Ako ni potreba novih namestitev, se ne smejo izvršiti, ako so potrebna in to je v nekaterih strokah dokazano, mora prispevati vse prebivalstvo po plačila zmožnosti. Vzelo se je n. pr. od brutto dohodkov:

zakoncema z Din 7180.— Din 400.— mesečno,
" " " 6780.— " 500.— "
" " " 3950.— " 775.— "

itd., nekaterim upokojenkam celo po **1000 dinarjev mesečno.** Kako si naj uradniška rodbina sedaj prihrani mesečno 1000 Din. Nemogoče, dokler se ne preseli kam v podstrešno sobo ali v kletno stanovanje. Drug državljan ima lahko 100.000 dohodkov in več, tudi 100 kratni milijonar ni bil na novo obremenjen na za paro.«

Naša gospodarska organizacija

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Za »Maistrov kamen« je darovalo učiteljstvo osnovne šole na Sladkem vrhu 40 Din; slovenjbistriško učiteljstvo v spomin blagopokojnemu tovarišu Leopoldu Viherju 400 Din; učiteljsko društvo za šoštanjski okraj namestu venca na grob tovarišici ge. Lukmanovi Rizi in tovarišu Viherju 200 Din (za »Maistrov kamen«); učiteljsko društvo za ormoški okraj namestu venca pokojnemu tovarišu Adolfu Friedlu, šol. upr. pri Svetinjah 200 Din. — Gospodarska podjetja od 1. julija do 31. oktobra 1934.: zemljevidi Din 21.498.—, slike Din 5038.50, »Pisava« Din 3272.—, grb Din »Oder« Din 36.50; skupaj Din 30.080.—. — Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala!

Mirko Kožuh, blagajnik.

—g **Več luči!** »Pomagaj si sam in Bog ti pomaga.« Na temelju tega izreka so zgrajene vse organizacije z imenom »Samopomoč«. Učiteljske Samopomoči in Samopoči upok. učiteljstva se naši tovariši še dokaj radi oklepajo, zavedajoč se velike koristi ob usodnem trenotku. Le »Samopomoč za učit. otroke« ne pride do pravega življenja, čeravno se otrokom članov ob dosegi polnoletnosti zagotavlja izdatna gmotna pridobitev. — No, saj vemo, marsikomu jemlje pogum vstopa pred letnimi in slučajnostnimi dolžnostnimi prispevki za vsacega otroka. Posebno se pa tega boje, ker jim ni dana prilika, da bi si že vnaprej lahko preračunavali približne roke dospelosti slučajev. Letni seznam v članstvo sprejetih otrok z njihovo starostjo vred bi temu odpomogel in bi tudi vsem včlanjenjenim zelo dobro došel. Poleg tega pa bi moral biti i vsak primer dosežene pridobitve vsaj na čekovnici, če že ne v »Učit. tovarišu« imenoma označen. Po vzoru jasnosti, kakor jo izkazujeta US in S. upok. učit. v tem oziru, naj ukrene i »Samopomoč za učit. otroke« svoje ravnanje in skuša ojačiti zaupanje v svojo organizacijo, kar bo le v njen zaželjeni podvig.

M. H.

Učiteljska tiskarna

—t **Ali so že šole porabile** ves v proračunu določen kredit za šolarsko knjižnico, za učila in za potrebščine revnih otrok? Če ne, naj storijo to nemudoma, da znesek ne zapade. Učiteljska tiskarna ima bogato zalogo učil. Vseh aparatov seveda ne more imeti v zalogi, zato jih da v delo po naročilu šol. Naročila se izvrše v kratkem roku po konkurenčnih cenah.

—t **Sresko učiteljsko društvo v Litiji** je svojemu častnemu članu Ganglu izročilo letos krasno diplomo. Vse šole pa najlepše proslave Gangla, da naroče njegovo lepo delo »Moja pot«, ter pridobe naročnike za »Zvonček«, kateremu je bil nad dvajset let urednik.

Mladinska matica

mm— **Našim poverjenikom!** Ker prejemamo razne pritožbe, da poverjeniki M. M. ponekod ne sprejemajo drugih naročnikov kakor samo take, ki plačajo za vse leto naprej, drugod pa zopet, da odklanjajo naročnino za vnaprej in jo morajo učenci prinašati za vsak mesec sproti, prosimo poverjenike, da so zaradi kritičnih gospodarskih razmer kolikor mogoče širokogrudni ter prepustijo učencem pri načinu plačevanja kolikor mogoče prosto voljo.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

mm— **Vse knjige M. M.** razen letošnjih publikacij dobite s 25—50% popustom. Posamezne številke nekompletnih letnikov Našega roda oddajamo za revne šole po 20 par.

mm— **Zaradi ponatisa 1. številke »Našega roda«** potrebujemo število novih naročnikov čimprej.

Šolski radio

—r VII. teden. V torek 13. novembra bo predaval g. **Josip Žabkar** »Od drevesnega debla do papirja«. Vsebina predavanja je sledeča: Zaradi ogromne potrošnje na papirju je postal les važna surovina za njegovo izdelovanje. Izprehod po tvornici papirja nam razkrije vse stopnje in skrivnosti proizvodnje. Ogledamo si izdelovanje lesovine in papirjevine. Največji užitek pa doživimo ob ogromnem stroju, ki nam iz vodene zmesi surovin ustvari že popolnoma izdelan papir. V petek dne 16. novembra bo predaval g. **Viktor Pirnat** »Reševanje na morju«. Razpored:

1. Življenje na prekooceanskem parniku.
2. Katastrofa na morju.
3. Kako se rešujejo brodolomci.

V nacionalnih urah bodo zvečer naslednja predavanja:

Nedelja 11. novembra ob 20. uri: Zimski sport v Jugoslaviji.

Ponedeljek 12. novembra ob 19.10: Giure Dančič.

Torek 13. novembra ob 19.10: Avgust Šenoa.

Sreda 14. novembra ob 19.10: Peter II. Petrović Njegoš.

Četrtek 15. novembra ob 19.30: Važnost zadružništva.

Petek 16. novembra ob 19: Djordje Petrović Karađorđe.

Sobota 17. novembra ob 19.20: 40 dnevnica Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Stanovska organizacija JUU

Iz sekcije

—s **Članski izkazi.** Prosimo sreska učiteljska društva, da dostavijo vodstvu sekcije po **tri izvode članskih izkazov**; en izvod naj obdrži društvo za svojo lastno uporabo. Članski izkazi morajo biti overovljeni od sreskega učiteljskega društva z društveno štampiljko in podpisi. **Dostavljajte članske izkaze le vodstvu sekcije JUU v Ljubljani in ne izvršnemu odboru v Beograd.**

—s **Sekcija JUU za dravsko banovino** opozarja vsa ona društva, ki še niso prispevala v sklad za zaščito članstva enkratni prispevek à Din 5.— za vsakega člana, da store to nemudoma in brez nadaljnjega odlašanja. V tem pogledu so zaostala sledeča društva: Celje, Črnomelj, Dol. Lendava, Gornjigrad, Kozje, Maribor d. breg, Radovljica, Slovenska Bistrica, Šmarje-Rog., Šoštanj in Škofja Loka. Vsa navedena društva ponovno prosimo, da uvažujejo sklepe banovinske skupščine, ki so merodajni za vse, in store upoštevajoč stanovsko disciplino, svojo dolžnost. Potreba zaščite članstva je vedno večja in bi sekciji ne bilo prijetno, da bi bila primorana z ozirom na pomanjkanje denarnih sredstev delati pri zaščiti kakršnokoli izjemo. Zato apeliramo na vsa zgoraj omenjena društva, da čim prej nakažejo dolžne zneske v neobhodno potrebni zaščitni sklad.

Iz društev:

Vabila

= **JUU SRESKO DRUŠTVO V LITIJI** odpoveduje po naročilu sekcije občni zbor sklican za 10. novembra. Vršil se bo obenem z žalno komemoracijo za † Nj. V. Kraljem Aleksandrom v decembru. Točen program bomo še objavili. **Predsedstvo.**

= **JUU SRESKO DRUŠTVO PTUJ** bo zborovalo v soboto dne 24. novembra ob 9. uri v Mladiki v Ptuju. Dnevni red: Komemoracija za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. 2. Tekoče zadeve. 3. Referat: Svoji k svojim. G. Leo Cepuder, srez. šol. nadzornik. 4. Slučajnosti.

Odbor.

= **JUU ZA DOLNJELENDAVSKI SREZ** bo zborovalo 7. decembra 1934 v Črensovcih ob 10. uri. Spominski govor o Viteškem kralju Aleksandru bo imel tov. Drekonja. Po ¼ urni prekinitvi se bo vršil občni zbor. Zborovanja se morejo udeležiti le člani društva in novinci, ki nameravajo pristopiti k društvu.

K obilni udeležbi vabi **odbor.**

= **Vse tov. članice in člane obveščam,** da ne bo sreske skupščine v soboto 10. XI. 1934., ampak 14 dni kasneje to je v soboto 24. t. m. v šoli v Krškem ob 9½ uri, po redu objavljenem v Učit. tov. z dne 25. X. 1934., št. 13. Pridite polnoštevilno!

Brezovar M., l. r.

ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5'—.

Pelikan tinta ne najeda peresa ter teče lahko in enakomerno. Pisava ostane trajno vidna

Za *srednje, strokovne, meščanske, osnovne* **šole**

dobite vse mogoče

knjige in potrebščine

v naših knjigarnah:

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 — Maribor, Tyrševa ulica št. 44

Izvršujemo vsa tiskarniška in knjigoveška dela. Na zalogi razne slike, fizikalni aparati, zbirke in druga učila

UČITELJSKA TISKARNA r. z. z o. z.

Ljubljana — Frančiškanska ulica št. 6

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnike, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

UGODNOST!

Damske galoše	Din 70
Moške galoše	Din 75
Damski snežni čevlji	Din 100
Moški snežni čevlji	Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ◆ STRITARJEVA ULICA 3

Glavni in odgovorni urednik Andrej Skulj. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Ivan Dimnik. Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.